

Zápis č. 1/2017 z jednání OVK Jizerské a Lužické hory

konaného dne 26. 11. 2017 na Správě CHKO Jizerské hory

Přítomni:

Členové OVK: Petr Boček, Jiří Doubrava, Jiří Hušek ml., David Kofr, Jan Kusko, Petr Maršíček, Roman Živný

Správci: Zdeněk Bouda, Libor Čech, Radek Černický, Pavel Henke, Josef Koudelka, Dalibor Motl, Ondřej Sojka, Karel Turpiš, Vladimír Výtiska

Hosté: Karel Berndt, Pavel Fajgl, Jiří Hušek, Petr Slanina, Michal Strnad, Luděk Šlechta, Jakub Trylč

I. Kontrola úkolů ze zápisu č. 2/2016

Jizerské hory - Zvon - Na základě hlasování umístil správce oblasti Srázy, Poledník dřík do díry v Údolní cestě na Zvon. **Splněno, vypustit**

Pamětní deska Zorky Prachtelové - Peníze, které v dobrovolné sbírce na tuto činnost vybrala OVK, jsou stále uloženy v pokladně a po dohodě budou na tento účel uvolněny. Doubrava kontaktoval Petra Prachtela ve věci výtvarného návrhu a několik rytců, kteří by byli ochotni desku na základě předloženého návrhu vyrobit. Ve věci se neudál žádný posun. Petr Prachtel v současnosti není aktivní a připravovat vlastní návrh pamětní desky bez jeho spolupráce není žádoucí. Dlouhodobý úkol dokončit výrobu a umístění pamětní desky ve spolupráci s Prachtemem garantuje **Doubrava**

II. Správa oblastí

Havran u Jitavy - Oblasti Havran u Jitavy i Císařské údolí nadále budou pod správou zástupců Hrádeckého oddílu. Radek Černický je pověřeným správcem oblastí a je možné se na něj obrátit s případnou nabídkou výpomoci při údržbě.

III. Různé

Panteon - Dne 25. 11. 2017 proběhla pod stěnami v centrální části Panteonu brigáda, při které byla vyskládána protieroční zeď a srovnána plocha pod nástupy. Na jaře budou práce pokračovat druhou etapou s konečným cílem vytvořit prostor pro lezce tak, aby byl umožněn pohyb pod stěnami a zároveň nedocházelo k sešlapávání terénu pod vytvořenou zídkou, kde by se měl obnovit původní porost. Prosíme všechny lezce, aby vzniklá opatření respektovali.

Vrcholové knížky - OVK žádá každého, kdo na území v její působnosti mění popsání vrcholové knížky, aby tuto svou aktivitu oznámil a stažené knížky poskytl k archivaci. Výměnu knih by měl primárně obstarávat správce oblasti, ale v mnoha případech tomu tak není. Popsané knihy tak často končí v soukromých rukou a jejich zpřístupnění veřejnosti a případná digitalizace jsou velmi obtížné. V minulosti probíhala jednání se Severočeským muzeem o možnosti deponovat vrcholové knížky v jeho fondu. Tato jednání však dosud nebyla úspěšná, a proto je v současnosti archiv OVK veden v budově Správy CHKO Jizerské hory, kde jsou po předchozí dohodě veškeré archiválie v držení OVK přístupné veřejnosti. Vrcholové knížky z oblastí pod správou Hrádeckého oddílu, jsou uloženy na horolezecké chatě vlastněné oddílem a jsou rovněž po dohodě dostupné. Zároveň Karel Berndt informoval o možnosti poskytnout archiválie na ústředí ČHS, kde zajistí jejich digitalizaci a uložení v památníku národního písemnictví.

Jizerské hory - Lezení v národní přírodní rezervaci Jizerskohorské bučiny je možné na základě souhlasu Správy CHKO s vyhrazením terénů pro horolezeckou činnost. V tomto aktu jsou definovány povolené horolezecké terény třemi způsoby. Jednak výčtem konkrétních věží, jednak definováním takzvaných polygonů na území rezervace, což je zjednodušeně řečeno přesně vymezená oblast, kde je možné lézt na všechny objekty, které se v ní nacházejí, a konečně pomocí takzvaných linií, což jsou především skalnaté hřebínky definované okrajovými body, kde je možné lézt na všechny objekty, které jsou logickou součástí hřebínku. Všechny tři typy terénů jsou popsány a graficky znázorněny ve výše zmíněném souhlasu. Od roku 2017 jsou lokality, ve kterých je v rámci NPR Jizerskohorské bučiny lezení povoleno, promítnuty do mobilní aplikace Skalní oblasti. Uživatel této aplikace tedy při synchronizaci se systémem GPS dostává informaci, zda se nachází v „povoleném“ či „zakázaném“ území.

Sklad materiálu - V současné době je sklad plně vyzásoben jak k údržbě, tak k odběru materiálu pro prvovýstupy. Odběr je možný po domluvě na tel: 604 230 672 - pište sms (skladník Roman Živný). Ceny za materiál pro prvovýstupy zůstávají stejné, tedy 75,- za kruh a 30,- za borhák. Materiál na údržbu je zdarma. V případě zjištěného nedostatku ve skalních oblastech spadajících pod OVK Jizerské a Lužické hory se obraťte na správce oblasti a dohodněte s ním i provedení údržby.

Nárok na odměnu za provedenou údržbu - Karel Berndt informoval správce, že za provedenou údržbu mají možnost obdržet od ČHS finanční odměnu. Seznam plateb za konkrétní úkony poskytne předseda OVK na vyžádání.

Místní příslušnost - V současné době spadá pod naši OVK šest celků:

Jizerské hory

Lužické hory až k hranicím CHKO Labské pískovce včetně Novoborska

Ralská pahorkatina

Severní oblasti Českého ráje

Ještědský hřbet

Skály v údolí Jizery a Kamenice

Suché skály - V oblasti se občas objevují upozornění od lezců na havarijní stav žebříků, které nejsou v majetku obce ani ČHS, ale společnosti Outdoor Discovery, s. r. o. Jedná se o žebříky u Vlajkové věže. Správce oblasti odmítá nést odpovědnost za stav těchto žebříků. OVK souhlasí s tím, aby na kůlně, která je materiálovým zázemím správce a na které visí rovněž schránka na vzkazy a základní kontakty, byl umístěn kontakt na zmíněnou společnost spolu s informací o tom, která část návštěvnické infrastruktury se nachází v jejím vlastnictví. Rovněž zde bude přímý kontakt na pracovníky Správy CHKO Český ráj, který bude sloužit k nahlášení situací týkajících se ochrany přírody (typicky zjištění zahníždění ptáků).

Bezděčín - Majitel pozemku pod prvními třemi skalami zemřel, ale dědicové nemají problém akceptovat horolezeckou činnost ve stávající podobě. Cesta přes louku ke skalám je obecní, a tedy veřejně přístupná. Pozemek JZD je však potřeba obejít (ideálně zprava), protože jeho majitel nesouhlasí s průchodem osob a samozřejmě též parkováním motorových vozidel.

Jizerské hory - cesta Odjištěná - Na Dolní Lysou skálu v oblasti Stržového vrchu byl Janem a Zuzanou Maděrovými 9. 9. 2017 vytvořen prvovýstup cestou, kterou nazvali „Odjištěná“ a oklasifikovali stupněm VI jizerské klasifikace. Cesta nastupuje stejně jako cesty Přechodová a Šmirgl a dále probíhá v koridoru mezi nimi. Odjištěná je v přímé kolizi se stávajícími směry a rovněž nerespektuje pravidla lezení v oblasti Jizerské hory. První borhák Odjištěné jednoznačně dojišťuje jak Přechodovou cestu (v nástupu do kouta z police je možné po krátkém traverzu přicvaknout zmíněný borhák), tak i Šmirgl (traverz po polici Šmirglu probíhá přímo kolem

borháku). Tento úsek cesty je navíc v porovnání se zbytkem relativně jednoduchý a uspokojivě odjistitelný vyjímatelnými jisticími prostředky v koutě Přechodové cesty. Pravidla sice explicitně neuvádějí, že vytvořením nové cesty nesmí dojít k dojištění stávajících cest, ale takovýto postup je v zásadním rozporu s tradicí horolezeckého sportu v oblasti Jizerských hor a OVK jej pokládá za nepřijatelný. Odjištěná dále nerespektuje zmíněná pravidla v ustanoveních článku 5, bodu 3., kdy nedodržuje minimální stanovenou vzdálenost mezi cestami. Tímto nerespektováním je dotčena jak Přechodová cesta, ve které je možné si po ukročení cvaknout druhý borhák Odjištěné, tak i Šmirgl. OVK vnímá linii cesty nikoli jako prostou přímkou spojující fixní jištění, ale jako přirozený širší koridor, ve kterém se lezec při výstupu pohybuje. Z tohoto pohledu je linie Odjištěné z velké části ve styku s linií Šmirglu a obě cesty používají k postupu týčů krystalů. Ke kolizi s pravidly došlo též v případě osazení druhého borháku Odjištěné, kdy byl porušen článek 5, bod 4., kde je uvedeno, že k osazení fixního jištění je prvovýstupce oprávněn tehdy, nejde-li zajistit vyjímatelnými prostředky. Morfologie skály v místě druhého borháku nabízí hned několik míst pro umístění friendu či vklíněnce. Tento borhák je tedy zcela nadbytečný. Prvovýstupce se rovněž netají tím, že linii pro prvovýstup vymyslel, když přes ni slaňoval (jak vyplývá z e-mailové korespondence při diskusi nad níže uvedeným otevřeným dopisem). Tento postup by byl rovněž v rozporu s pravidly. Jelikož jej však OVK nemá nijak dokladován, nemůže k němu ve svém rozhodnutí přihlížet. Ve věci prvovýstupu Odjištěnou byl vrcholové OVK směrován otevřený dopis, jehož autorem je Jiří Hušek. OVK se na svém jednání zabývala informacemi obsaženými ve zmíněném dopise a stanoviskem Zdeňka Háka, Ondřeje Sojky a Jiřího Huška ml., kteří Odjištěnou přelezli. Pro hlasování o dalším osudu Odjištěné byly stanoveny tři následující varianty, mezi kterými mohli členové OVK zvolit:

varianta 1: Cestu Odjištěná zrušit a osazená fixní jištění odstranit.

varianta 2: Cestu Odjištěná schválit s odstraněním fixních jištění, která jsou v rozporu s výše uvedenými pravidly (tedy první dva borháky), a ve věci nedodržení stanovené minimální vzdálenosti mezi lezeckými směry udělit dodatečnou výjimku.

varianta 3: Cestu Odjištěná schválit ve stávající podobě.

Hlasování o první variantě přineslo následující výsledek:

S variantou 1 souhlasí: 8/9 hlasujících (předseda Roman Živný hlasoval s pověřením nepřítomného člena OVK Jiřího Vodrážky)

S variantou 1 nesouhlasí: 0/9 hlasujících

Zdržel se hlasování: 1/9 hlasujících

Vzhledem k výše uvedenému výsledku se dále upustilo od hlasování o variantách 2 a 3.

OVK se tedy shodla na zrušení cesty „Odjištěná“. Dnem zveřejnění zápisu začíná běžet tříměsíční lhůta, během které se v souladu s pravidly může autor prvovýstupu odvolat proti rozhodnutí o jeho zrušení. O případném odvolání rozhoduje Centrální vrcholová komise ČHS.

V souvislosti se vzniklou situací OVK znovu uvádí, že je nepřipustné, aby nově vznikající prvovýstupy zasahovaly do charakteru stávajících cest. Do jarního zasedání vypracují členové OVK návrhy, jak podobným problémům do budoucna předcházet (výklad pravidel nebo jejich doplnění či upřesnění).

Havran u Jitavy - Jelikož nedošlo k dohodě mezi autory dotčených cest, souhlasí OVK s tím, aby správce oblasti odstranil ta fixní jištění z cesty „Přelet nad havraním hnízdem“ na masivu Havraní hnízdo, která dojišťují „Houbařskou cestu“.

Pravidla lezení ve skalních oblastech - OVK Jizerské a Lužické hory spravuje skalní oblasti, na které se vztahují troje různá pravidla lezení. Lezení v pískovcových skalních oblastech se řídí pravidly pro lezení na pískovcích. Lezení v klasických žulových oblastech Jizerských hor (tedy Stržový vrch a Kopřivník, Srázy a Poledník, Štolpichy, Polední kameny a Hlídači, Paličnick, Tišina, Odlehlé skály, Rudolfov a skály na hřebeni Černé studnice) podléhá speciálním jizerským pravidlům. Lezení v ostatních nepískovcových oblastech pod správou OVK Jizerské a Lužické hory se řídí pravidly lezení na nepískovcových skalách. Úplná znění zmíněných pravidel lze nalézt na webu ČHS a webu Skalní oblasti.

Děvínské polesí - Správce Vladimír Výtiska ve spolupráci s bývalým správcem a znalcem Pavlem Henkem sestaví do jarního zasedání seznam sporných či problematických cest a variant v oblasti a předloží OVK návrh k řešení.

přílohy zápisu:

1. otevřený dopis Jiřího Huška adresovaný OVK Jizerské a Lužické hory
2. pravidla lezení v oblasti Jizerské hory
3. seznam vrcholových knih uložených v archivu OVK Jizerské a Lužické hory

Otevřený dopis Oblastní vrcholové komisi jizersko-lužické ČHS

Vážení členové OVK, vážení správci skalních oblastí, před vaší plánovanou podzimní schůzkou v neděli 25.11.2017 bych vám touto formou rád předložil námět jednoho bodu k projednání. Jedná se obecně o problematiku prvovýstupů ve specifickém prostředí jizerskohorských ploten, konkrétně pak ilustrovanou na příkladu cesty „Odjištěná“ na Dolní Lysou skálu (Jizerky, Stržový vrch), prvovýstup J.Maděra, Z.Maděrová, 9.9.2017 (viz databáze cest skalnioblasti.cz).

Píšu s určitým odstupem, protože ačkoli jsem zaznamenal vznik cesty okamžitě při jejím dokončení, naordinoval jsem si nějaký čas na rozmyšlení a na setření případných okamžitých subjektivních soudů. Nicméně i po více než dvou měsících si nadále myslím, že prvovýstupci velmi zřetelně naznačili možný nový trend, který z více důvodů vnímám jako slepou cestu a vůči kterému by měla vaše OVK jako příslušná autorita vyslovit zřetelné stanovisko a případně se domluvit na účinné regulaci. Ještě předesílám, že nejsem zatížen žádnou osobní nevraživostí (s Honzou Maděrou se známe dost dlouho a přátelsky). Myslím, že k vyjádření názoru jsem vcelku kompetentní nejenom po více než čtyřech desetiletích více či méně aktivního lezení v Jizerkách, ale i jako autor bezprostředně sousední cesty Šmirgl, klasiky z roku 1986. Dále pak je jisté, že nemůžu úplně abstrahovat od vztahu lezení k ochraně přírody, kterou se profesně zabývám přes dvacet let, přesto v tomto případě vystupuji výhradně jako soukromá osoba. Ostatně už třetí rok nejsem tím, kdo z pohledu ochrany přírody bezprostředně rozhoduje o lezení v Jizerských horách.

Na počátku konstatuji, že v Jizerských horách platí speciální „Pravidla lezení v oblasti Jizerské hory“, schválená Výkonným výborem ČHS 21.11.2014. Jsou jakýmsi hybridem mezi poměrně benevolentními nepískovcovými pravidly a naopak velmi striktními pravidly pískařskými. Spíše se blíží tomu písku a je to historicky dané tím, že v Jizerkách se leze od roku 1895 víceméně podle „pískařských not“, což je ostatně aktuálně zohledněno i v relativně vstřícném přístupu státní ochrany přírody (formálně je lezení na celém území národní přírodní rezervace a jejího ochranného pásma zakázáno). Pravidla mimo jiné stanovují pro prvovýstupy konkrétní limity při použití fixních jisticích prostředků, jejich umístění a minimálních rozestupů, vzdálenosti prvovýstupu od sousedních cest, osazují se výhradně při postupu zdola atd.

Na cestě „Odjištěná“ je zřejmé, že se prvovýstupci snažili využít limity dané Pravidly na samotnou hranu. Dále se pokusím vysvětlit, proč si myslím, že tuto hranu překročili a taky proč by to nebylo v pořádku, i kdyby se do limitů těsně vešli a vznikla tak cesta formálně legální. Cesta má společný nástup se Šmirglem a Přečhodovou cestou až na výraznou polici pod plotnou. Přečhodová cesta (klas.IV) pokračuje blátivým koutem po levé straně plotny, Šmirgl pak po krátkém traverzu přímo středem plotny přes 1 kruh na temeno skály. V pravé části plotny, přibližně 3 metry od Šmirglu vede cesta Za bukem (VIb, Šilhán 1988 s jedním dodaným borhákem). Cesta Odjištěná vede v koridoru mezi Přečhodovou a Šmirglem a na stejné délce jako vedlejší cesty v plotně je osazena třemi borháky. Jejich rozestupy (včetně dolezu k vrcholovému buku) jsou striktně 3 metry. Nemá smysl polemizovat, zda je to 298 cm nebo 325 cm, vycházejme z toho, že vzdálenosti nejsou v tomto bodu v rozporu s Pravidly. Pokud ovšem teoreticky přeneseme tento přístup obecně na jizerské plotny, můžeme se dočkat nových cest s 8 - 10 borháky v těsné blízkosti tradičních plotnových cest, opatřených zpravidla jedním až dvěma kruhy. Nových cest, které jsou stejné obtížnosti jako tradiční cesty (nepřinášejí žádnou novou kvalitu) a se kterými s ohledem na charakter lezení jsou volně propojitelné krátkým traverzem. S tím souvisí další podmínka Pravidel, tedy skutečnost, že prvovýstup nesmí vzniknout ve vzdálenosti menší než 2 metry od sousední cesty. Toto ustanovení si zaslouží výklad, ke kterému tímto OVK vyzývám. Podle mého názoru horizontální vzdálenost cest nelze měřit prostým odstupem jejich os (daných např. linií propojující fixní jištění). Lezecká cesta není čára, ale koridor vymezený použitými stupy a chyty, tedy v praxi minimální šíře jeden metr, spíše však 1,5 - 2 metry. Pokud je tedy jištění při prvovýstupu v plotně osazeno horizontálně 2 metry od spádnice kruhu vedlejší cesty, ocitá se prvovýstupce zcela nepochybně mimo rámec Pravidel a s vysokou pravděpodobností může silně ovlivnit až znehodnotit cestu původní.

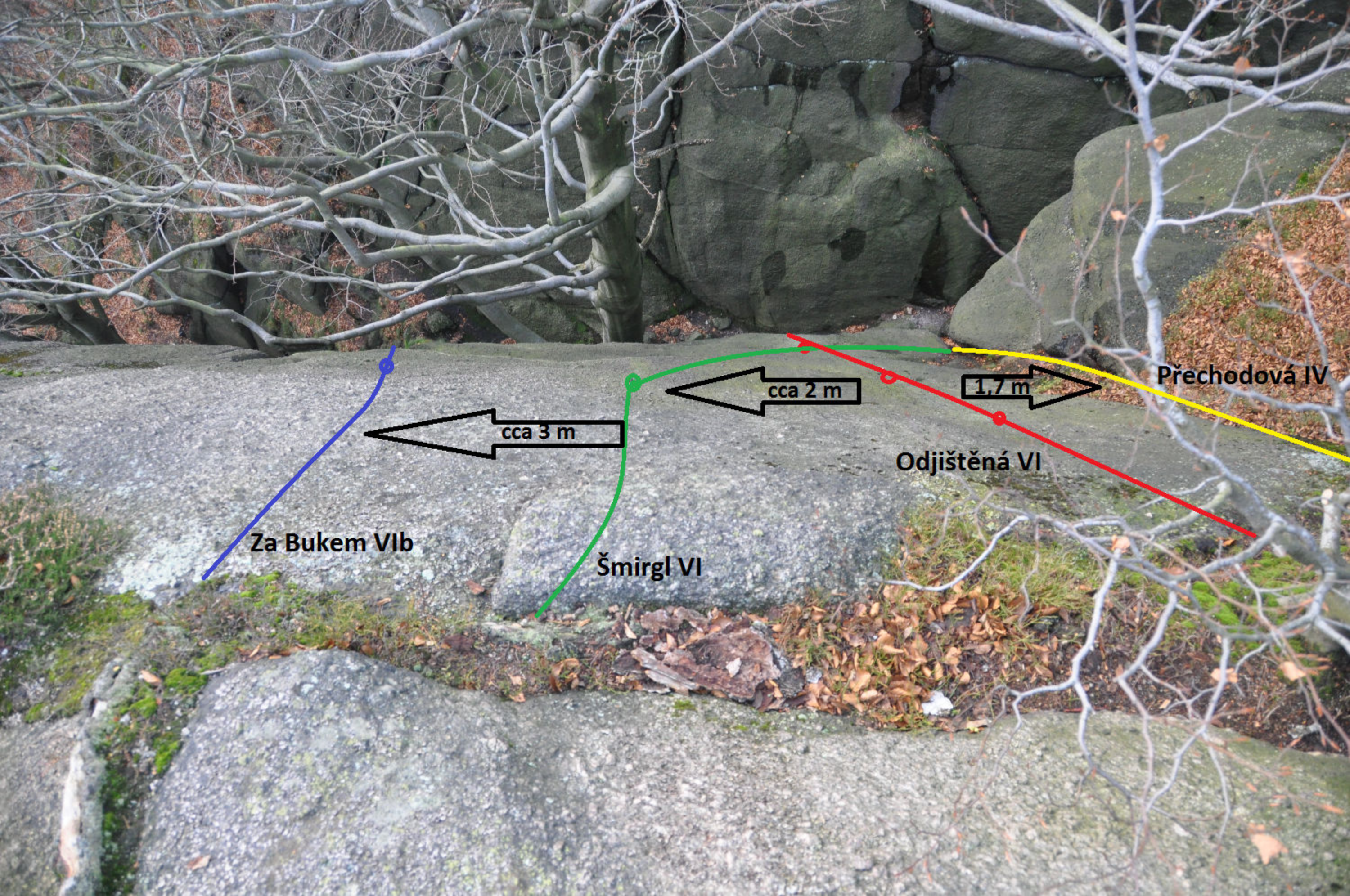
Na tomto místě mi dovoluji se vrátit konkrétně k cestě „Odjištěná“. Už zmiňované rozestupy borháků ukazují, že není něco v pořádku, nebo alespoň že je něco „jinak“, než bylo po desetiletí v kraji zvykem (ono celé to lezení a jeho pravidla i s regionálními specifiky vlastně nic jiného než „zvyky“ akceptované lezci nejsou; je ovšem třeba si uvědomit, že na tom našem hřišti nejsme sami a s těmi našimi „zvyky“ dlouhodobě počítají i partneři, bez kterých se neobejdeme - typicky třeba právě ta ochrana přírody nebo vlastníci pozemků). Pokud se pak podíváme na vzdálenost od vedlejších cest, pak při aplikaci výše uvedeného „koridorového“ principu není co řešit (linie borháků cca 2 metry od spádnice kruhu Šmirglu). Ono ale není co řešit ani tehdy, pokud bychom připustili pro autora příznivější výklad vzdálenosti. Linie borháků je totiž v některých místech vzdálena přibližně 1,7 metru od linie Přechodové cesty nalevo. Ke konkrétnímu umístění prvního borháku snad jen tolik, že je osazen bezprostředně nad již zmiňovanou policií, a to tak, že lze bez problému z této police cvaknout i lezcem menšího vzrůstu. Protože police je společným prostorem s oběma okolními cestami, první borhák tyto cesty jednoznačně dojišťuje. Z pohledu bezpečnosti lezce a snížení nároků na morál je to jistě příjemné, ale objektivně zcela nadbytečné. Přechodová cesta je jistitelná vyjímatelnými pomůckami, na Šmirglu odlez z police lze uspokojivě zajistit na polici - tak tomu bylo při prvovýstupu v době předfriendové a pozděně kopačkové, teď je to ještě jednodušší, pravda, chce to trochu zkušenosti a invence. Pro ty, kteří si nejsou jisti, tady je a ještě dlouho bude větev vedle stojícího buku. Pokud se týká dojišťování cest, zastávám dlouhodobě názor, že je to výhradní kompetencí OVK. Cesta není majetkem autora, ani on nemůže cestu svévolně dojistit nebo naopak bránit kolektivně schválenému dojištění. Autor má v těchto případech pouze poradní hlas a já ho v tomto případě jako autor Šmirglu využívám k vyjádření nesouhlasu. I u prvního borháku lze přitom připomenout ustanovení Pravidel, která připouštějí osazení trvalých jisticích prostředků pouze v nejnutnějších případech, kdy nelze jistit pomocí přírodních útvarů. Ještě silněji není toto pravidlo respektováno u druhého borháku. Ten je umístěn nad horizontální spárou, ve které přibližně 1 metr vlevo i vpravo jsou místa na spolehlivé zajištění friendem a při troše šikovnosti i vklíněnci. Podle mého soudu z výše popsaných důvodů tak zcela objektivně nemůže být prvovýstup uznán.

Cílem mého příspěvu není prvoplánově apelovat na zrušení konkrétní cesty ani zabránit lezcům objevovat a otvírat nové cesty v jizerských plotnách. Možnosti nepřibývají, ale pořád je dost (legálních) příležitostí pro logické prvovýstupy zcela v duchu pravidel a těch nejlepších tradic. Jenom si nejsem jist, zda při současných trendech sportovního lezení lze očekávat u prvovýstupců dostatečnou míru soudnosti a samoregulace. Vlastně si skoro jsem jistý, že nelze a že si problém vyžaduje jistou společenskou regulaci v rámci komunity, reprezentované v našem případě vaší Oblastní vrcholovou komisí. Není to populární, ale v řadě oblastí je obvyklé podmiňovat prvovýstupy předchozím souhlasem OVK (někde si to vyhrazuje ochrana přírody a na OVK třeba pravomoci deleguje - viz Český ráj). Subjektivně konstatuju, že nadužívání borháků (notabene lesklý nerez, že) je hnusné, zcela se míjí s lezeckou tradicí Jizerek, která je sama o sobě hodnotou a právě elegancí a morálovou náročností zdejší plotny výrazně vystupují z regionálního rámce. Objektivně pak tvrdím, že totéž nadužívání borháků vede do pekla a k rychlému „spotřebaování“ takto vystrojených cest - řečeno s místním klasikem (PP), „zvýšená lokomoce způsobuje denudaci“. Jinými slovy krystaly nevydrží všechno. Cesty v plotnách jsou odvážné, ale nejsou to vraždy, kde hrozí na každém kroku smrt nebo těžká zranění. Nevedu si podrobné statistiky, ale nepamatuju v Jizerkách podobný případ, ergo soudím, že není třeba měnit zavedené zvyky. Nechci argumentovat poněkud zprofanovaným „když na to nemáš, tak tam nelez!“ . Když na to nemáš teď, budeš mít příště nebo jindy a ta cesta k tomu zlepšení je součástí hry a taky stojí zato. A nebo, když to nejde jinak, si to prostě zkusíš „na rybu“ - sice to není sportovní, ale to už si srovnej sám se sebou. Lepší, než hyzdit skálu piercingem a ničit hřiště ostatním.

Vážený členové OVK, posílám vám tímto podklad pro diskusi, abyste o tom mohli do nedělní schůzky popřemýšlet a chci věřit, že téma vnímáte podobně intenzivně jako já. V neděli nashledanou.

J.Hušek st., v Liberci 23.11.2017

Za Bukem VIb

Šmirgl VI

Odjištěná VI

Přechodová IV

cca 3 m

cca 2 m

1,7 m

Pravidla lezení v oblasti Jizerské hory

Článek 1 Úvodní část

1. Pravidla lezení v oblasti Jizerské hory (dále jen „Pravidla“) se vztahují na všechny věže a okrajové skály v oblasti Jizerské hory.
2. Věže jsou skalní útvary, jejichž vrchol je dosažitelný pouze lezeckým způsobem (lezení, přeskok nebo přepad). Okrajové skály jsou úseky skal přístupné nejméně z jedné strany nelezeckým způsobem.

Článek 2 Ochrana přírody

1. Lezec je povinen užívat k přístupu ke skalám turistické cesty nebo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody. V případě, že cesty nejsou vyznačeny, je povinen volit přístup tak, aby nedocházelo k poškození povrchu půdy a její následné erozi.
2. Při výstupu a sestupu je povinností lezce postupovat tak, aby poškození povrchu skály bylo omezeno na nejmenší možnou míru.
3. Je zakázáno jakkoli měnit povrch skal (úpravy a vytváření chytů apod.) a používat magnezium do stupně VIII včetně Jizerské stupnice. Dále je zakázáno lezení v zimních podmínkách za použití stoupacích želez a cepínů v případě, že by ~~Příloha~~ došlo k poškození povrchu skály. Drytooling není přípustné provozovat na objektech využívaných ke sportovnímu lezení.
4. Lezec je povinen chovat se tak, aby bylo šetřeno životní prostředí a při výstupu nebylo rušeno hnízdicí ptactvo. Pokud zjistí v trase výstupu nebo v její blízkosti hnízdění, je povinen přerušit výstup a buď přímo či prostřednictvím správce oblasti oznámit hnízdění orgánu ochrany přírody.

Článek 3 Fixní jištění

1. Provedení a materiál trvalých jisticích prostředků a vratných bodů používaných pro údržbu musí odpovídat stanoveným normám ČSN (EN) a musí být v souladu s technickými požadavky stanovenými ČHS. Z trvalých jisticích prostředků schválených ČHS lze v Jizerských horách použít následující prostředky: borhák nerez lepený 13 cm, pískovcový kruh nerez lepený 15 a více cm, slaňovací kruh malý. Veškeré nerezové trvalé jisticí prostředky musí být v zabarveném provedení. Z trvalých jisticích prostředků neschválených ČHS lze použít nestandardní temovaný kruh či dřík o délce alespoň 13 cm. Průřez dříku u nestandardních jisticích prostředků nesmí být menší než 2 cm² a průřez kruhu 0,5 cm².
2. Za osazení trvalého jisticího prostředku a z toho vyplývající spolehlivosti tohoto jištění zodpovídá lezec, který trvalý jisticí prostředek osadil.
3. Trvalé jisticí prostředky se při prvovýstupu osazují podle zásad uvedených v čl. 5.
4. Zjistí-li lezec, že trvalý jisticí prostředek nebo jeho osazení je vadné, je povinen v zájmu bezpečnosti informovat správce oblasti nebo člena oblastní vrcholové komise s působností pro Jizerské hory (dále jen „OVK“) případně uvést zjištěnou závadu ve vrcholové knížce. Stejně postupuje lezec při zjištění poškození důležitého přírodního jištění.
5. Po schválení prvovýstupu není dovoleno trvalé jisticí prostředky přidávat, přemísťovat nebo ubírat. V rámci údržby lze trvalé jisticí prostředky přemísťovat za podmínky uvedené v čl. 3 odst. 7. Dále je možná výjimka na základě rozhodnutí OVK z důvodu bezpečnosti, neexistence nebo poškození původního důležitého přírodního jisticího útvaru.
6. Údržbu trvalých zajišťovacích prostředků zajišťuje OVK jako odborný orgán ČHS.
7. Trvalý jisticí prostředek, který nahrazuje poškozené jištění nebo přírodní jisticí útvar, musí být umístěn v bezpečné vzdálenosti od nahrazovaného jisticího bodu tak, aby se pokud možno nezměnila obtížnost nebo charakter cesty.

8. Vratné body musejí být umístěny tak, aby se lano při slanění dotýkalo skály jen v nezbytné míře. Přístup ke slaňovacímu kruhu musí být bezpečný a snadný a vratný bod musí pokud možno umožnit bezpečný dolez všech cest vedoucích na věž. Tam, kde to není možné, doporučuje se osadit dobírací dřík.

Článek 4

Pravidla sportovního lezení

1. Lezec překonává obtíže cesty a gravitaci pouze vlastní silou a k výstupu používá pouze přírodní stupy a chyty. Umělých pomůcek používá pouze k zajišťování. Stavění je při dodržení dále uvedených podmínek považováno za uznaný způsob lezecké techniky.
2. Jestliže linie výstupu je od nástupu k vrcholu samostatná úplně nebo nejméně 2/3 celkové délky, nazývá se cesta. Ostatní výstupové linie se nazývají varianty.
3. Při lezení smí lezec používat povolené zajišťovací prostředky: lano, jisticí kruhy nebo schválené obdobné trvalé prostředky (dále jen trvalé jisticí prostředky) a vyjímatelné jisticí prostředky. Zajišťovací prostředky musí být používány takovým způsobem, aby nepoškozovaly skálu.
4. Lano je určeno jen k jištění. Jiné použití lana mimo podmínky uvedené v čl. 4 odst. 10 je nespportovní. Při lezení, jištění a manipulaci s lanem je nutno dbát, aby lano nepoškozovalo povrch skály a vegetaci. Tomuto požadavku se musí podřídit způsob vedení výstupu a dobírání ostatních členů družstva. Za nespportovní se považuje výstup se zajištěním shora (např. stylem TR) a nahazování lana na přírodní útvary a trvalé jisticí prostředky pro lezce jinak nedosažitelné.
5. Trvalé jisticí prostředky jsou určeny výhradně k jištění, případně ke slaňování při přerušení výstupu. Jejich použití k snadnějšímu překonání cesty je nespportovní.
6. Při výstupu lze používat vyjímatelné jisticí prostředky pouze k jištění. Odpočívání v nich snižuje sportovní hodnotu výstupu.
7. Není přípustné zakládání jisticích prostředků jinak než během výstupu (např. ze slanění nebo s horním jištěním).
8. Stavění vlastní silou je uznaný způsob lezecké techniky. Je však dovoleno jen tam, kde je užil prvovýstupce.
9. Stavějící lezec smí být s jisticím prostředkem spojen pouze volně visícím sebezajištěním. Výjimka z tohoto pravidla platí pro staré cesty, kde bylo prvovýstupcem použito stavění ze sedačky.
10. Další na laně má právo přelézt úsek, který prvovezec překonal stavěním, pomocí lana.
11. Stavění musí být uvedeno v popisu cesty.

Článek 5

Prvovýstupy

1. Prvovýstupy mohou být prováděny pouze zdola.
2. Před prvovýstupem není přípustné prostupovat skálu způsobem odporujícím těmto pravidlům nebo se zajištěním shora nebo záměrně slaňovat do míst plánovaného prvovýstupu.
3. Vzdálenost nové cesty nebo varianty od sousední cesty nebo varianty musí být nejméně 2 m. Výjimka je možná jen tam, kde není možný přechod z jedné cesty do druhé a tam, kde se cesty křížují.
4. Prvovýstupce je oprávněn k zajištění cesty osadit trvalé jisticí prostředky, přičemž jejich počet musí být omezen na nejnutnější případy, kdy nelze jistit pomocí přírodních útvarů. Použití trvalých i vyjímatelných jisticích prostředků k postupu není při prvovýstupu přípustné.
5. Vzdálenost mezi trvalými jisticími prostředky nesmí být menší než 3 m. Výjimku schvaluje OVK.
6. Při prvovýstupu se trvalý jisticí prostředek osazuje z pozice čistého lezení, případně lze osazení provést ze zavěšení v umělé pomůcce (smyčka, vklínělec apod.). Trvalý jisticí prostředek je nutno osadit tak, aby zavěšení lana bylo co nejlépe dostupné. Je zakázáno osazovat jištění jinak než při výstupu ze zdola. Stavění při prvovýstupu je možné jen s předchozím souhlasem OVK.

7. Při prvovýstupu variantou musí být prostoupeny i ostatní společné části původní cesty.
8. Prvovýstupce navrhuje OVK název a stupeň obtížnosti prvovýstupu. Při stanovení obtížnosti je prvovýstupce povinen uvést, při jakém stylu přečlenění je navrhovaná klasifikace platná (AF, RP, OS).
9. Prvovýstupce je povinen oznámit svůj prvovýstup do 3 měsíců po jeho dokončení správci oblasti nebo členu OVK. Oznámení se předkládá na formuláři "Protokol o prvovýstupu", který lze také obdržet na vyžádání od správce oblasti nebo od člena OVK. Podání je možné provést osobně, poštou či zaslat scan protokolu elektronickou poštou. OVK má v budoucnu právo schválit podávání protokolů i jinou cestou (kupříkladu formou elektronického formuláře) aniž by tím byla dotčena platnost Pravidel.
10. Nedokončí-li lezec z jakýchkoli důvodů prvovýstup, zůstává mu právo na jeho dokončení v případě označení nedokončeného prvovýstupu zavěšením smyčky do rozdělané cesty a případně i zápisem do vrcholové knížky. Při dalších pokusech musí lezec dosáhnout místa přerušeni bez porušení pravidel.
11. I při splnění označení dle čl. 5 odst. 10 nárok na dokončení cesty zanikne uplynutím dvou let od data zahájení pokusu o prvovýstup nebo před uplynutím dvou let za podmínky souhlasu prvovýstupce s dokončením cesty jiným družstvem.
12. Při splnění podmínky dle čl. 5 odst. 10 a nevyčerpání lhůty do dvou let od data zahájení pokusu o prvovýstup zůstává právo na dokončení výstupu prvovýstupcům i při dokončení cesty jiným družstvem. Nově zasazené trvalé jisticí prostředky může oprávněný prvovýstupce použít.
13. Jestliže u nedokončené cesty zanikne nárok na dokončení výstupu a bude prostoupena další část cesty, pak lezec, který tuto další část cesty prostoupil a splní vyznačení nedokončeného prvovýstupu dle čl. 5 odst. 10, získává právo na dokončení prvovýstupu během jednoho roku od zahájení svého pokusu.
14. OVK vydává rozhodnutí, zda schvaluje nebo zrušuje prvovýstup nebo jeho autorství a zveřejňuje výsledky řízení o prvovýstupu vystavením zápisu na webu. ČHS. Při zrušení prvovýstupu rozhoduje rovněž o použití nebo odstranění již osazeného jištění. OVK schvaluje stupeň obtížnosti výstupu. Negativní rozhodnutí o prvovýstupu včetně zdůvodnění se sděluje prostřednictvím zápisu z jednání OVK.
15. Proti negativnímu rozhodnutí OVK může prvovýstupce do tří měsíců od data zveřejněného zápisu z jednání OVK obsahujícího negativní rozhodnutí podat odvolání k Centrální vrcholové komisi ČHS (dále jen CVK) prostřednictvím OVK.
16. OVK registruje protokoly o prvovýstupu a archivuje je centrálně.
17. OVK má právo uzavřít lezecký objekt pro další prvovýstupy. OVK má rovněž právo vyhradit si předchozí schvalování plánovaných prvovýstupů, přičemž toto omezení musí být zveřejněno.

Článek 6

Dohled nad dodržováním Pravidel

1. Dohled a kontrola dodržování těchto pravidel přísluší správcům oblasti, členům OVK a členům CVK.
2. Mimo všeobecného dohledu dle čl. 7 odst. 1 je vhodné, aby každý lezec upozornil jiné lezce jak na porušování těchto pravidel, tak i na porušování zásad ochrany přírody a nedodržování čistoty a pořádku ve skalách.
3. OVK spolupracuje při své činnosti s příslušným orgánem ochrany přírody.

Článek 7

Platnost Pravidel

1. Pravidla lezení se vztahují na všechny věže a okrajové skály v oblasti Jizerských hor.
2. Pravidla se přiměřeně vztahují i na údržbu vrcholového a stěnového zařízení.
3. Pravidla byla schválena Výkonným výborem ČHS dne 21.11. 2014. Tímto dnem pozbývají platnosti Pravidla lezení v oblasti Jizerské hory schválená 5. prosince 1998, účinná od 1. ledna 1999.

Archiv OVK - vrcholové knihy

Jizerské hory		Jizerské hory		Jizerské hory	
skála	rozmezí	skála	rozmezí	skála	rozmezí
Bastila	1994-2014	Korunní věž	2007-2014	Viničná plotna	1977-1988
Benjamín	2009-2011	Korunní věž	1985-2007	Viničná plotna	1974-1976
Benjamín	2003-2008	Kovadlina	1961-1964	Zahradní věž	1984-1989
Borová věž	1985-1998	Kozel	1987-1989	Zahradníkův učeň	1991-2017
Borová věž	1973-1985	Kulička na Tišině	1984-1997	Zevloun	1963-1965
Borůvka	2001	Květnová skála	1987-1997	Ztracená věž	1973-1992
Borůvka	2002	Liščí skála	1995-2003	Zvon	1956-1981
Černá stěna	1979-2012	Liščí skála	1979-1984	Zvon	1981-1987
Červené skály	1960-1967	Liščí skála	1972-1979	Zvon	1988-1995
Červené skály	1993-2000	Medvědí hlavička	2004-2006	Zvon	1995-2004
Divá Maří	1970-1977	Morous	1978-2000	Zvon	2004-2011
Divoký okraj	1980-2008	Mufloní převis	1991-2010	Žába	1969-1982
Dolní hlídač	1994-1999	Nalezeneček	2009-2016	Žába	1982-1990
Dolní hlídač	2000-2012	Napoleon	1989-2015	Želva	1962-1964
Dolní Lysá skála	2007	Netopýří věžička	1994-1999	Želva	1962-1985
Dvojče	1982-1986	Nos	1989-2012	Žihadlo	1991-2007
Dvojče	1987-2004	Nos	1963-1965	Žula	2006
Fojt	2009-2010	Oldříšek	2008-2011		
Frýdlantská věž	1965	Oldříšek	2002-2008		
Frýdlantská věž	1982-2001	Ostrá věž	1969-2012		
Frýdlantská věž	2001-2012	Ostrý roh	1969-1997		
Frýdlantské cimbuří	1961-1964	Palička	1983-1987		
Gorila	1985-1988	Panenka	1985-2002		
Gorila	1994-1998	Parsifal	2001-2007		
Gorila	1979-1983	Pevnost	1977-1989		
Hajní kostel	1994-2005	Pevnost	1989-2008		
Hanýsek	1996-2006	Pralinka	2004-2005		
Homole cukru	1972-1982	Pyramida	1982-1986		
Homole cukru	1982-1999	Sedlo	1999-2017		
Horní hlídač	1989-2000	Sedlo	1990-1998		
Hrad rytířů	1996-2003	Sedlo	1981-1990		
Hradby	2003-2007	Skalní brána	2002-2014		
Hrázný	2002-2015	Skrytá věž	1984-2000		
Hubertův kámen	1999-2003	Smrkový kámen	1994-1998		
Javorová věž	2014	Sněhulák	1986-1987		
Javorová věž	1987-1998	Sněhulák	1988		
Ježíškův kámen	1988-2012	Sněhulák	1989-1991		
Kaplička	2007	Sněhulák (Rudolfov)	1996-2017		
Kaplička	1998	Supí hlava	1969-1991		
Kazatelna	1982-1987	Temná věž	1969-1997		
Kazatelna	1987-2003	Travnatá věž	1967-1985		
Kladívko	1998-2011	Uhlířova čapka	1972-1997		
Koblížek	2007-2013	Uhlířova čapka	1963-1964		
Kohoutí hřeben	1983-2007	Věž pod Paličnickem	1982-1989		

Český ráj	
skála	rozmezí
Amerika (Fakir)	1998-2009
Bizon	1992-2007
Jeřábová věž	1993-2002
Pepík	2012-2015
Střední věž	2006-2010
Váhavá	1991-1995

Lužické hory	
skála	rozmezí
Děvínská věž	1992-2012
Jedová věž	1992-2012
Palice	1993-2012
Rourák	2001-2012
Vajoletky - Malá věž	1990-1994
Vajoletky - Velká věž	1990-1994

zbytek	
skála	rozmezí
Bota (Kozinec)	1980-2002